

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCLXVIII. Orator, Medicus, Philosophus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

gumentum vis videri, ¹ cujus desperatio est. Quæro enim ex te unde istum fletum putes? Nam si affecto, si spero, si rediturum me ad ea, ex quibus in vitus descenderim, puto: quæ causa lacrymarum est? Si vero hoc est, quod animum meum torqueat, quod ex illo fastigio descenderim, quod ex æquo vivam, quomodo affectare possum, quod scio mihi non posse contingere? Eodem revolvatur oratio necesse est, unde cœpit. Ego publicam appello fidem, quæ inter piratas sacra est: quæ inter armatos hostes inducias facit: quæ deditarum civitatum jura conservat. Quaecumque istud est, promisistis, censuistis: ac de me quidem nihil. Mihi enim jam tædio vita est: jamque hæ lacrymæ quotidianæ accesserunt prope ad vota mortis. Illud videte, an si aliquem reipub. error, aut fortuna, si quem aut consilium aliquod, ² aut temeritas miserit, detis locum pœnitentiæ, permittatis emendari: velitis meliores fieri cives.

CCLXVIII.

Orator, Medicus, Philosophus.

³ Contendunt Orator, Medicus, Philosophus de bonis patris, qui testamento eum hæredem reliquerat, qui se probasset amplius prodesse civibus.

DECLAMATIO.

Lex contentionis, & formula, & omne præscriptum Lex testamento patris pendet: cujus vis non est ea, ut quæ-

¹ *Cujus desperatio est.*] Thaddæus, criminis vis augmentum jus videri. Nec aliter Ærodius, nisi quod ejus. Scribe: Tu in me criminis vis argumentum id videri, quod desperationis est. Idem.

² *Aut temeritas miserit.*] Credo, si aliquem reipublicæ error aut fortuna, si aut consilium aut temeritas immiserit. Hoc est, si quis per errorem aut fortunam, &c. reipublicam invaserit, tyrannidem occupavit. Idem.

³ Quintilianus hujus controversiæ

meminit lib. 7. Instit. cap. 2. Multis millibus versuum (inquit) scio apud quosdam esse quæsitum, quo modo inveniremus ultra pars deberet prior dicere, quod in foro, vel atrocitate formularum, vel modo petitionum, vel novissime forte dijudicatur. In schola quæri nihil attinet, cum in declamationibus iisdem narrare, & contradictiones solvere, tam ab actore, quam à defensore, concessum sit. Sed in plurimis controversiis ne inveniri quidem potest: ut in illa,

quærat quæ professio ex nostris speciosissima (quanquam sic quoque vincerem) sed quæ civitati sit utilissima. Nihil est ergo quod ingenia jactent, nihil quod ex animo suo tantum referant. Quæritur quis omnibus profit. Sit Philosophia res summa: ad paucos pertinet. Sit eloquentia res admirabilis: non pluribus prodest, quam nocet. Sola est Medicina, qua opus sit omnibus. Et patrem quoque nostrum id voluisse, ut hanc quam in contentione reliquisset videtur partem quodammodo civitati daret, manifestum est. Non sibi utilissimum, non amicis utilissimum, non de patre optime meritum, proprie quid ferre ex ¹ testamento suo voluit? qui fuerit utilis civitati. Ergo & æqualiter ad omnes Medicina sola pertinet, & nulla tam necessaria est omni generi hominum, quam medicina. Reliqua conferamus. Ac mihi primum agendum est cum fratre Philosopho, cujus ego in hodierna contentione propositum mirari satis non possum. Nihil enim videtur habere Philosophia præstantius, quam quod modicis contenta est, ampliores opes non desiderat. Nam si cupiditates easdem, quas cæteri habent, non video quid profit. ² Neque me præterit, judices, quam multa dici adversus hanc professionem ab his soleant, quorum libertatem non impediunt personæ. Quippe hos illi & vanos vocant & otiosos, & in ambitum ipsum contra quem maxime differere videntur, alligatos. Mihi cum

fratre

illa, Qui tres liberos habebat, Oratorem, Philosophum, & Medicum, testamento quatuor partes fecit, & singulas singulis dedit: unam ejus esse voluit, qui esset utilissimus civitati. Contendunt quis primus dicat: incertum est: propositio tamen certa. Ab eo enim cujus personam tuebimur, incipiendum erit. Et cap. 5. Finguntur & testamenta, in quibus de sola quærat voluntate, ut in controversia quam supra exposui, in qua de parte patrimonii quarta, quam pater dignissimo ex filiis reliquerat, contendunt Philosophus, Medicus, Ora-

tor. De hac parte hic agitur, non de omnibus bonis paternis, ait enim, ut hanc quam in contentione reliquisset videtur partem, &c. *Ærodius.*

¹ *Test. suo voluit. sed, qui magis ferit.* Pithœus.

² *Neque me præterit.*] Totus hic locus ita legebatur & depravate, & perverso ordine: *Neque à me poterunt judices quam multa dici adversus hanc professionem qua ab his soleant, sed persona fratris mei impedit me ut ego non dicam qua possens contra philosophum: quorum libertatem non impediunt personæ.* *Ærodius.*

fratre quæstio est. Hæc ergo leviora dixisse satis est, Philosophiam non esse necessariam. Ego autem mores nasci puto, & propriam cujusque naturæ virtutem: alia forsitan discantur: quædam experimentis cognoscenda sunt. Boni mores constant voluntate. Id patere diversis utriusque partis exemplis potest. Nam & optimos viros citra philosophiam fuisse constabit & studiosos sapientiæ usque ad ultima exempla scelerum nequitiaque venisse. Non enim, ut opinor, ex istorum scholis abstinentiam didicere Fabricii, Curii: nec uti mortem contemnerent, Decii consecuti sunt: ¹ nec vetera horum explicando monumenta tulit civitas populi Romani liberatores Brutos, tulit Camillos antequam ulla istius artis simulatio irreperet. Jam vero si ex diverso intueri placeat, quis ignorat ex ipsa Socratis (quo velut fonte omnis philosophia manasse creditur) schola, evasisse tyrannos & hostes patriæ suæ? Non est igitur necessaria philosophia. Atqui enim ut studio perveniri ad sapientiam possit: via tamen ejus incerta est. Namque ut omnes in unum philosophos contraham, non tamen inter eos constare potest, quæ potissimum secta discenda nobis: quibus præceptis parendum sit. Pugnant inter se, atque dissentiunt: & perpetuam hanc per sæcula litem trahunt. Aliis summum bonum, voluptas habetur. Quidam id in nuda virtute posuerunt. Nonnulli miscere ista conati sunt, atque confundere: & ex bonis corporis, animique & eorum quæ extra essent, ad finem vitæ beatæ perveniri posse existimaverunt. ² Delectavit quosdam modus hominum. Jam vero quanta circa deos pugna? Quidam nihil agi sine providentia credunt. Alii curam deorum intra sidera continent. Quidam in totum deos sustulerunt. ³ Quidam cum

¹ Nec vetera horum explicando monumenta tulit.] Dele r à nec, & distingue: nec, ut mortem contemnerent, Decii consecuti sunt vetera horum explicando monumenta. Tulit civitas populi Romani. Gron.

² Delectavit quosdam modus hominum.] Vet. modos, vel odium, ut Brissonio videtur. Erodus.

³ Quidam cum hoc erubescunt.] Lege: erubescerent. Gronovius.

cum hoc erubescunt, ¹ cura vacare utique dixerunt. Hi nos ad administrationem Reipublicæ hortantur: illi nihil periculosius civilibus officiis credunt. Quosdam videas odio pecuniæ ferri, nudos expositosque, veluti ad provocandas calamitates. Sunt qui voluptates non animi modo, sed etiam corporis, inter præcipua ducant bona. Quibus credam? quibus accedam? quicquid probavero, plures negaturi sint. Nec porro quæcunque præcipiuntur, stare possunt. Ergo & non necessariam esse philosophiam, & difficilem electionem esse dicimus: atque inter ipsos etiam plerosque philosophos constat vix posse percipi. Neque ego ignoro esse quosdam, qui quanquam nomen Sapientiæ facile atque avide (ut sic dixerim) dederunt: ² tamen quidam ³ sapientiam ex fabulis Reip. tunc, & inter eos qui studuerunt, qui elaboraverunt, nullum adhuc inventum esse confitentur. Veruntamen, ut aliqua etiam de universo loquamur: quis usus ipsorum virorum? Militiæne utiles, an civilibus officiis? Quid in his deprehendas, præter fictam frontem & perpetuum otium, & quandam ex arrogantia auctoritatem? Verum sint ista (ut dicitur) magna. Ego hæc ad formam legemque paterni testamenti voco. Quid civitati profunt? Amputant vitia. Nimirum nemo luxuriosus est, nemo pecuniæ cupidus. Hæc de Philosopho dixisse satis est. Transeamus ad Oratorem: quem intelli-

go fidu-

¹ *Cura vacare utique.*] Vet. ex. utraque. unde P. Ærodius v. c. cui tertia harum Declamationum editio debetur, reposuit, itaque, propius ad antiquam scripturam. Pithæus.

² *Tamen quidam.*] Alii, *quædam sapientem ex tabulis Reipub. tantum.* locus est valde corruptus. Pith. *Tamen quidam sapientem.*] Sapiens (inquit) adhuc inventus est nemo, ex quorundam etiam Philosophorum sermonibus: sive eos laudare licet, qui primi in Rep. versati sunt, ad quos tamen hæc laus maxime pertineret, ut de septem Sapientibus Græcorum refert Plutarchus in Solone:

sive eos spectes, quos sejungentes se ab omni civili administratione, somniare potius quam philosophari dicit Plato lib. 5. de Repub. Ærodius.

³ *Sapientiam ex fabulis reipubl. tunc.*] Recte Ærodius sapientem. Sed gravius ulcus. Conjiciebam: tamen iidem sapientem ex formula ipsorum & inter eos, qui studuerunt, qui elaboraverunt, nullum adhuc inventum esse confitentur. Dicit ex formula ipsorum, ex præscripto, ut ipsi eum pingunt. Seneca de tranq. an. *At qui scit hoc sibi, cum conciperetur, statim conditum, vivet ad formulam.* Gronovius.

go fiducia eloquentiæ ad hanc descendisse causam. Multum se valere in iudiciis putant: rapiunt malas aliquando causas. Et sane si Justitia valeat, quid est eloquentia? quid ergo civitati conferunt? Illa enim sane remittamus; omne circa verba studium, & (cum rerum natura beneficio suo ita homines instruxerit, ut nulla res non voce explicetur) supervacuum quendam in exornando laborem. Eodem redeunt omnia. Quid civitati profuisti? Advocacione tua defensus est aliquis: sed læsus qui ex diverso erat. Eripuisti periculo reum: unde scio an nocentem? Innocentia quidem per se valet. Damnatus est aliquis accusante te: unde scio an eloquentiæ vitium sit? Quid ego de privati loquor? Civitatum status scimus ab oratoribus esse conversos: sive illam Atheniensium civitatem quondam late principem intueri placeat, accisas ejus vires animadvertemus vitio concionantium: sive P. R. statum excutere voluerimus, nonne gravissimas seditiones, nonne turbidissimas conciones eloquentissimus quisque habuit? Nonne illi Gracchi ad evertendam Rempublicam, his veluti armis succincti, accesserunt? Quid ego dicam, quantum civitati profuerit Eloquentia? sibi nocuit. Summos utriusque partis oratores videamus. Nonne Demosthenem illum oppressum veneno suo scimus? nonne Ciceronem in illis, in quibus totiens placuerat, rostris poenæ suæ expositum? Hæc dixisse satis erat. Nam si civitati nihil utilitatis afferunt hi cum quibus contendit: satis erat, relictum esse me solum. Aliqua tamen de Medicina dicam: non mehercule jactandi mei causa, sed commendandæ artis ipsius, cujus auctores ante omnia accepimus deos: sive (ut maxime reor) ut hæc infirmitas hominum haberet adjumenta aliqua atque solatia, sive tantum huic arti tribuere majores, ut eam vix crederent humanis potuisse ingeniis inveniri: sive ipsa medicina per se sacrum est. contendamus sane apud securos. Si quem (¹ quod absit omnibus) subita deprehenderit

¹ *Quod absit omnibus.*] Lego: *Si quem (quod absit omen) subita deprehenderit valendo.* Gronovius.

derit valetudo, oratoremne consulat? Quid nunc ego enumerem contra quot fortunæ injurias Medicina advocetur? illam valetudinem qua spiritus frangitur? an illam qua visus periclitantur? an illam qua vulnera curanda sunt? an illam qua debilitati occurritur? removeam medicinam, tu philosophæ consolaberis? Quod hominum genus est, qui sexus, quæ ætas, quæ non utilitatem ex hac petat? Itaque etiam si medicina vinci fata non potuerunt, productus tamen ¹ usque ad eam pater noster, qui tres liberos habebat.

CCLXIX.

Dives sub Tyranno auctonatus.

DEPOSITI SIT ACTIO. Pauper & dives amici erant. Pauperi duo filii adolescentes. Cum Tyrannus esse cœpisset in civitate, dives facta auctione discessit. Rumor erat pecuniam apud pauperem esse depositam. Tyrannus accersit pauperem: torfit ipsum, torfit & filios ejus. Cum ille pernegaret penes se esse, dimissus est. Postea tyrannus occisus est: redit dives, petit pecuniam quam se deposuisse apud pauperem dixit: & duos servos quos solos exilii comites habuerat, in quæstionem pollicetur.

DECLAMATIO.

DEpositum peto. Scio hunc esse ordinem probationis, ut primum ostendam habuisse pecuniam, quam deponerem. De hoc nemo dubitat: dives fui. Etiam si me cupiditas amici ad duos servos redegit: aliquando tamen numerabar inter principes hujus civitatis. Et ut sciatis pecuniam non satis esse, patrimonium meum detinet: si domum, si mancipia, si vendita esse omnia, si in pecuniam redacta constabit, superest, ut deponendæ pecuniæ habuerim causam. Fuisse me in metu fortunæ hujus, quam patior, manifestum est: nihil minus fuisse rationis, quam ut mecum pecuniam ferrem, liquere omnibus credo. Nec illud tantummodo dico, ne persequeretur tyrannus, ne quis itineris

¹ *Usque ad eam.*] Et hic quoque locus emendatione indiget. *Pith.*